

CUMHURBAŞKANININ GÖREV SÜRESİNİN BELİRLENMESİ SORUNU

Arş. Gör. Ali Erdem DOĞANOĞLU*

ÖZ

Görevi devam eden cumhurbaşkanının görev süresinin belirlenmesine ilişkin iki önemli sorun bulunmaktadır. Bir taraftan cumhurbaşkanının görev süresinin hangi hukuki araçlarla belirleneceği, diğer taraftan, cumhurbaşkanının görev süresinin ne kadar (kaç yıl) olduğu tespit edilmelidir. Çalışma, bu sorunları ortaya koymayı ve bu sorunların nasıl çözülebileceği konusunda katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yürütme Organı, Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanının Görev Süresi.*

THE PROBLEM OF DETERMINING THE LENGTH OF THE PRESIDENT'S TERM

ABSTRACT

There are two significant problems concerning term of office of the incumbent President of the Turkish Republic. On the one hand, one should clarify by which legal instrument the term of office of the President is going to be determined. On the other hand, one should settle the length of the President's term. This research note aims at contributing to these debates.

Keywords: *Executive Power, President of the Republic, Term of Office of the President of the Republic.*

1. 11. CUMHURBAŞKANI ABDULLAH GÜL'ÜN GÖREV SÜRESİ BELLİ OLDU MU?

Kaynağı Akşam Gazetesi olarak gösterilen 18 Ağustos 2011 tarihli habere^[1] göre, “Gül’ün görev süresi belli oldu.”. Haber, ayrıntısında Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Mustafa ELİTAŞ’ın konuyla ilgili beyanlarını içermektedir. Habere göre ELİTAŞ, “...Cumhurbaşkanı’nın görev süresini de anayasa değişikliğiyle 7 yıldan 5 yıla indirdik. Ama bu düzenleme de bir sonraki cumhurbaşkanının görev süresi için geçerli... .. Cumhurbaşkanlığı seçildiğinde yürürlükte olan yasa ne ise o süre kadar görev yapar. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül seçildiğinde görev süresinin 7 yıl olmasını öngören anayasa hükmü vardı. Bu yüzden 7 yıl görev yapacak. Aksi halde siz 5 yıla düşürürseniz, yarın bir başkası gelir, ‘Ben de 3 yıla indirdim’ der. Hatta başka iktidar gelir ‘Ben de seni şimdi görevden alıyorum’ der. Cumhurbaşkanı, devletin, 74 milyonun temsilcisidir. Görev süresi ile oynarsanız, o makamı hafifletirsiniz.” şeklinde beyanda bulunmuştur. Acaba iktidar partisi grup başkanvekilinin cumhurbaşkanının görev süresi hakkında bu tür bir beyanda bulunması ne anlama geliyor olabilir ve bu beyanla birlikte gerçekten “Gül’ün görev süresi belli oldu.” mu? Burada öncelikle kısaca esas “sorun”u özetleyip, bu sorunla ilgili olarak ortaya koyduğumuz bu soruyu cevaplamaya çalışacağız.

Dönemin Kayseri Milletvekili Abdullah GÜL’ün 28.08.2007 tarih ve 26.627 sayılı 1. Mükerrer Resmi Gazete’de yayınlanan aynı tarihli meclis kararıyla, Türkiye Cumhuriyeti’nin 11. Cumhurbaşkanı olarak seçilmesinin ardından, cumhurbaşkanlığı statüsüne ilişkin hükümler içeren 5678 sayılı Kanunun öngördüğü anayasa değişiklikleri 21.10.2007 tarihli halkoylaması ile kabul edilmiştir. Bu kapsamda yapılan önemli değişikliklerden birisi de cumhurbaşkanının görev süresine ilişkindir; değişiklik öncesi cumhurbaşkanının görev süresi yedi yıl olarak öngörülmüşken değişiklik bu süreyi beş yıl olarak belirlemiştir. Böylece, süreye ilişkin değişikliğin 11. Cumhurbaşkanı’nın görev süresiyle ilgili olarak da uygulanıp uygulanmayacağı sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sorun birçok hukukçu tarafından ele alınmış ve çeşitli iletişim araçları vasıtasıyla tartışılmıştır.^[2] Bu

[1] “Gül’ün görev süresi 7 yıl”, Akşam Gazetesi, 18.08.2011. Aynı haber şu kaynaklarda da yer almıştır: “Gül’ün görev süresi belli oldu”, Milliyet Gazetesi, 18.08.2011, “Gül’ün görev süresi belli oldu mu?”, Cumhuriyet Gazetesi, 18.08.2011, “Gül’ün görev süresi netleşti”, samanyoluhaber.com, 18.08.2011, “Gül’ün görev süresi belli oldu”, Sabah Gazetesi, 18.08.2011, “ABDULLAH GÜL’ÜN GÖREV SÜRESİ BELLİ OLDU”, odatv.com, 18.08.2011.

[2] Tartışmaların bir özeti için şu çalışmaya bakılabilir: Cengiz GÜL, “Türkiye’de Cumhurbaşkanının Görev Süresine İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme”, e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, Eylül 2010, Sayı 103. (Kaynak bir internet yayını olduğu için yaptığımız atıflarda sayfa numarası veremiyoruz. Eserin biçimsel

tartışmalara “2” numaralı başlıkta değineceğiz. Burada, başka bir hususa dikkat çekmek istiyoruz. Dikkat çekmek istediğimiz noktaya gelebilmek için öncelikle tartışmalara ilişkin şu tespitleri belirtmek gerektiği kanaatindeyiz. Bir defa, şu anda görevde bulunan Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin ne olacağı konusu, hukuki boyutu itibarıyla oldukça tartışmalıdır, bu hususta ne doktrinde ne de bu konuda söz söyleyen siyasi çevrelerde bir görüş birliği mevcuttur. Özellikle doktrinde bu konuda bir görüş birliğinin olmaması, konuya ilişkin hukuki bir boşluğun bulunduğu önemli bir işaret, hiç değilse, sorunun “yorum” yoluyla çözüleceğine ilişkin kuvvetli bir kanıttır. Öyleyse, konuyla ilgili hukuken yetkili bir irade söz söyleyecek, varsa başka yetkili iradeler buna karşılık verecek ve son olarak hukuken söz söyleyebilecek bir irade kalmadığında^[3] sorun çözülmüş sayılacaktır. Şimdi bu tespitler ışığında birinci paragrafta sorduğumuz soruya cevap arayalım.

Türkiye Cumhuriyeti 11. Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL'ün görev süresinin kim tarafından nasıl tespit edilebileceğine ilişkin çeşitli olasılıklar üzerinde durulabilir. Bir defa, yukarıda belirttiğimiz gibi, sorunun hukuki bir boşluğa işaret ettiği kabul edilmelidir. Özellikle sorunun kaynağı sayılabilecek anayasa değişiklikleri içerisinde çözüme ilişkin bir geçiş hükmünün bulunmayışı, bir hukuki boşluğun mevcut olduğu yönünde bir başka önemli veridir. Bu halde akla gelen ilk kuvvetli olasılık, bunu engelleyen bir anayasa hükmü olmadığına göre, sorunun çözümüne ilişkin bir yasal düzenleme yapılmasıdır. Hatta “Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.” hükmünü gösteren, Anayasa'nın 102. maddesinin son fıkrası karşısında, bunun anayasal bir zorunluluk olduğu dahi savunulabilir. Yasal düzenlemenin yapılması halinde ise karşımıza iki ihtimal çıkar. Ya yasal düzenlemeye göre davranılır ve yasal düzenlemenin öngördüğü biçimde sorun çözülmüş olur; ya da söz konusu olası yasal düzenleme Anayasa Mahkemesi (AYM) önüne götürülür ve sonuçta son sözü Mahkeme söyler. Akla gelen ikinci olasılık, yasama organının sorunun çözümüne ilişkin herhangi bir işlem tesis etmemesidir. Bu durumda, belirleyici olacak olan cumhurbaşkanı seçimi sürecine ilişkin hukuken yetkili konumda bulunan Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK'nın) tavrıdır. Bu ihtimalde, ya YSK, cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıl olduğunu kabul edip buna göre seçim takvimini başlatacak, ya da bunu yapmayacak ve görev süresini yedi yıl olarak

kurgusu nedeniyle, net ve anlaşılır bir biçimde paragraf sayısı verilebileceği kanaatinde de değiliz. Bu yüzden, bu kaynağa yaptığımız atıflarda eseri göstermekle yetiniyoruz.) Ayrıca bkz.: Kürşat ERDİL, Ömer KESKİNSOY, “Cumhurbaşkanının Görev Süresi”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 68, Sayı:2010/1, s. 253-258.

[3] Kemal GÖZLER, hukuken son sözü söylemeye yetkili olan iradeye “otantik yorumcu” demektedir. Bunun için bkz: Kemal GÖZLER, Hukukun Genel Teorisine Giriş –Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu-, US-A Yayıncılık, Ankara, 1998, s.192.

kabul ettiği anlaşılacaktır.^[4] Nihayet her iki ihtimalle ilgili olarak vurgulamak gerekir ki, sorunun çözümüne ilişkin bir yasal düzenleme yapılsa bile, söz konusu olası yasal düzenlemede öngörülenden farklı bir çözüm, YSK tarafından benimsenebilir. Özellikle konunun esasına ilişkin tartışmaların “hukukun genel ilkeleri” ve “hukuk kurallarının zaman bakımından uygulanması sorunu” gibi, yasal düzenleme alanının bir adım ötesindeki bağlamlarda yürütülmesi, bu ihtimali akla getirmektedir.^[5]

Şimdi kısaca çıkış noktamız olan haberde yer verilen beyanların ne anlama gelebileceği üzerinde durup vardığımız noktayla bağlantısını kurarak sonuca ulaşmaya çalışalım. Söz konusu haberde yer verilen beyanlar, İktidar Partisi Grup Başkanvekili tarafından ortaya konulmuştur. Fikrimizce, ya İktidar Partisi, üzerinde durulan sorunun çözümüne ilişkin bir yasal düzenleme yapmayı planlamaktadır ve söz konusu beyanlar buna işaret etmektedir; ya da İktidar Partisi bu türden bir yasal düzenleme yapmayı planlamamaktadır, ancak konuya ilişkin siyasi ve bu “yön”den çok da ayrı olmamak üzere hukuki değerlendirmesini ortaya koymaktadır. Böylece, bu beyanlarla birlikte bu aşamada, sorunun çözülmüş olduğu sonucuna varılamayacağı kanaatindeyiz. Çünkü henüz sorunun çözümüne ilişkin hukuken son sözü söylemeye yetkili olanların^[6] iradesi belirmemiştir. Henüz İktidar Partisinin konuyla ilgili görüşünü ortaya koyduğu ve sergileyeceği tavır belli ettiği^[7] iddia edilebilir, ancak bu, tartışmaların son bulunduğu anlamına gelmez. Hatta söz konusu beyanlar bir yasal düzenlemenin işareti olarak değerlendirilirse, bir yasal düzenlemenin yapılmasıyla AYM’nin de sürece dahil olacağı ve tartışmanın bir başka düzlemde daha yürütüleceği ihtimalinin kuvvetli olduğu sonucuna varılabilir. Öte yandan, yapılan değerlendirmeler, yani haberde yer verilen beyanlar, konuya ilişkin sonucun siyasi davranışlarla netleştirilmesine yönelik adımlar olarak da nitelendirilebilir. Bu

[4] YSK görüşünü, yapılacak bir başvuruya vereceği cevapla ya da seçimlerin yönetim ve denetimine ilişkin anayasal yetkisine (m.79) dayanarak yürüttüğü faaliyeti çerçevesinde kendiliğinden yapabileceği açıklamayla da ortaya koyabilir. Nitekim YSK başkanı Ali EM’in konuya ilişkin basına yansıyan bir beyanına dayanılarak, sürecin sonuna doğru YSK’nın konuyla ilgili karar alıp bir açıklama yapacağı tahmin edilebilir. (Sözünü ettiğimiz açıklamanın yer aldığı haber için bkz.: “YSK: Cumhurbaşkanının görev süresi...”, samanyoluhaber.com, 29.09.2010.)

[5] Bu tartışmalara “2” numaralı başlıkta ayrıntılı olarak değineceğiz.

[6] Bunların AYM ve YSK olduğunu yukarıda ifade etmiştik.

[7] İktidar Partisinin bazı mensupları bu konuda daha önce de beyanlarda bulunmuştur, ancak önceki beyanlar daha çok kişisel görüşler olarak algılanmaktadır. Örneğin, Burhan KUZU’nun konuya ilişkin görüşü için bkz.: “Cumhurbaşkanı’nın görev süresi 7 yıldır”, Yeni Şafak Gazetesi, 16.02.2010. Yine Bülent ARINÇ’ın farklı açıklamaları için bkz.: “Arınç: Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır”, Zaman Gazetesi, 18.08.2010, “Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıl olmalı” sözleri tartışma yarattı”, Milliyet Gazetesi, 17.08.2010.

kuvvetli bir olasılık gibi görünmekle birlikte, bu adımın, henüz sorunu çözüm aşamasına getirdiği söylenemez. Öyleyse, cumhurbaşkanının görev süresine ilişkin hukuki sorun henüz çözülmemiş olup, bu sorun cumhurbaşkanının göreve başlamasından sonraki beş yıllık sürenin sonuna yaklaşıldıkça daha sık gündeme gelecek gibi görünmektedir.

Sorunun henüz çözülmediği tespitini, ne zaman çözülmüş sayılabileceği sorusu izlemektedir. Şimdi bu soruya aslında yukarıdaki değerlendirmelerimiz içerisinde verdiğimiz cevabı özetleyip daha açık bir hale getirelim ve bu cevaba dayanarak bir adım öteye gidip çözüme nasıl ulaşılması gerektiği noktasındaki fikrimizi ortaya koyalım.

Yukarıda belirttiğimiz gibi sorun, hukuken son sözü söylemeye yetkili olan iradenin sözünü söylemesiyle birlikte çözülmüş sayılır. Bu halde, yukarıda işaret ettiğimiz süreçler çerçevesinde YSK'nın veya AYM'nin sürece dahil olup karar vermesinden sonra sorun çözülmüş sayılacaktır. Peki, çözüme nasıl ulaşılmalı, bu aşamada ne yapılmalıdır? Kanaatimizce sistem içerisinde, hukuka uygun bir çözüm şu şekilde geliştirilebilir: Bir defa içinde bulunulan duruma göre 11. Cumhurbaşkanı'nın görev süresine ilişkin bir hukuk boşluğu bulunmaktadır, bu boşluk kesin ve güvenceli olarak ancak yasal düzenleme ile doldurulabilir. Diğer taraftan cumhurbaşkanı seçimi sürecini YSK yürüteceği için YSK her durumda sürece dahil olacak ve bir biçimde son sözü o söyleyecektir. Bunun için, YSK'nın yasa yapım sürecine dahil edilmesi gerekir. Yasa yapım sürecinde YSK'nın görüşünün alınmaması, Kurul'un yasada öngörülecek olandan farklı bir görüşte olması durumunda, yasada öngörülenle uygulamanın farklı olmasına yol açabilir. Bu, sistem içerisindeki aktörlerin çatışması demektir ve özellikle kurumlar dengesi ve kuvvetler ayrılığı prensibi yönünden istenmeyen bir şeydir. O halde yapılması gereken, YSK'nın görüşünün alınması ve bu görüş doğrultusunda yasal düzenlemeye gidilmesidir. Yasal düzenleme yapılması halinde de konunun AYM önüne götürüleceği oldukça kuvvetli bir ihtimaldir. Ancak kanaatimizce AYM'nin bu konuda bir iptal kararı verme olasılığı çok düşüktür. Çünkü özellikle Anayasa'nın 102. maddesinin son fıkrası karşısında, sorunlu konuda yasal düzenleme yapılmasının Anayasa'ya aykırı olacağı sonucuna varmak zordur. Şimdi sorunun esasına geçelim.

2. 11. CUMHURBAŞKANI ABDULLAH GÜL'ÜN GÖREV SÜRESİ NE KADARDIR (KAÇ YILDIR)?

Yukarıda kısaca özetlemeye çalıştığımız sorunu daha açık ve ayrıntılı bir biçimde ortaya koyalım. Sorunun ortaya çıkmasına yol açan olaylar şöyle gelişmiştir. Dönemin Kayseri Milletvekili Abdullah GÜL, 28.08.2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi(TBMM) tarafından 11. Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Cumhurbaşkanının görev süresini gösteren anayasa hükmünde değişiklik getiren ve TBMM tarafından 31.05.2007 tarihinde kabul edilen 5678 sayılı Kanun ise, 16.06.2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmış ve 21.10.2007 tarihli halkoylaması ile kabul edilip halkoylamasının sonuçlarının 31.10.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla yürürlüğe girmiştir. Burada bazı hususların özellikle altını çizmek gerekir. 11. Cumhurbaşkanı'nın seçildiği tarihte görev süresini gösteren Anayasa hükmü önceki hükümdür, bu hükme göre görev süresi yedi yıldır. Yine cumhurbaşkanının seçildiği tarihte, görev süresini değiştirecek olan kural, TBMM'de kabul edilmiş ancak henüz halkoylamasına sunulmamıştır. Yani hukuken henüz işlem tamamlanmamış ve bunun mantıksal bir uzantısı fakat bundan başka bir şey olmak üzere, yürürlüğe de girmemiştir. Cumhurbaşkanının görev süresinin yedi yıl olduğunu öngören Anayasa hükmünün yürürlükten kaldırılıp bu süreyi beş yıl olarak değiştiren düzenlemenin yürürlüğe konulmasıyla birlikte, bu tarihte görevi devam eden 11. Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin kaç yıl olacağı sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sorun çok farklı yönlerden ele alınmış ve tartışılmıştır. Tartışmaların temel olarak siyasi ve hukuki olmak üzere iki farklı bakış açısıyla yürütüldüğü söylenebilir. Bu iki tür bakış açısı, kimi zaman sorunun doğası gereği iç içe geçmekte ve görüş bu karmaşık yapıda oluşmaktaysa da, biz burada daha çok sorunun hukuki boyutu üzerinde durmaya çalışacağız. Bu nedenle, çalışmamızın bu bölümünde hukuki yönünün ağır bastığını düşündüğümüz görüş ve değerlendirmelere yer vermeye gayret edeceğiz. Bu çerçevede, tartışmaların üç aşamada izlenebileceği kanaatindeyiz. Buna göre, ilk olarak tartışmaların "kazanılmış hak" kavramı odaklı boyutunu inceleyip, daha sonra sırasıyla cumhurbaşkanının görev süresinin yedi yıl ve beş yıl olduğu görüşleri ile bunların gerekçeleri üzerinde duracağız.

A. KAZANILMIŞ HAK TARTIŞMASI

Sorunun çözümüne ilişkin gündeme gelen tartışmalardan birisi 11. Cumhurbaşkanı'nın yedi yıl görev yapma yönünde bir kazanılmış hakkının bulunup bulunmadığıdır. Kazanılmış hak kavramının idare hukukundaki

görünümünden yola çıkan Bülent YAVUZ'a göre, özetle, kazanılmış haktan söz edilebilmesi için kanun ya da diğer düzenleyici işlemlerle yaratılan bir hukuki durumun bireyselleşmiş olması gerekir. Cumhurbaşkanı'nın seçildiği dönemde Anayasa hükmüyle yaratılan hukuki durum kişiselleşmiştir, cumhurbaşkanlığı statüsü tüm hüküm ve sonuçlarıyla hukuka uygun bir şekilde elde edilmiştir. Bu halde burada kazanılmış hakkın varlığından söz edilir ve buna göre görev süresi yedi yıl olmalıdır.^[8] Birçok yazar ise burada bir kazanılmış haktan söz edilemeyeceğini ileri sürmektedir. Bunların bir kısmı doğrudan, kamu hukukunda ya da anayasa karşısında kazanılmış haktan söz edilemeyeceğini ileri sürerken,^[9] bir kısmı da mevcut durumu değerlendirmekte ve somut olayda bir kazanılmış hak bulunmadığını iddia etmektedir.

Jean MARCOU ve Mustafa KOÇAK'a göre burada kazanılmış haktan söz edilemez, çünkü kazanılmış haktan söz edilebilmesi için ortada mülkiyet hakkına ilişkin bir konunun olması gerekir.^[10]

Anayasa hukukunda kazanılmış hak kavramıyla karşılaşıldığında çoğunlukla atıf yapılan kararlarına^[11] göre Anayasa Mahkemesi, kazanılmış hakkın varlığından söz edilebilmesi için (1) hakkın elde edildiği anda yürürlükte olan kurallara uygun şekilde ve (2) bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması

- [8] Bülent YAVUZ, "2007 Anayasa Değişikliğinin Doğurduğu Tereddütler ve Çözüm Yolları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XII, Haziran-Aralık 2008, Sayı I-II, s.1173-1214. (Aslında YAVUZ, bu görüşünü temel olarak, makalesinde ele aldığı bir başka sorun olan, 2007 Anayasa değişiklikleri ile yasama döneminin beş yıldan dört yıla indirilmesinin, değişikliğin yapıldığı tarihte görevi devam eden 23. Dönem yasama organını etkileyip etkilemeyeceği, bu dönem milletvekillerinin kazanılmış haklarının olup olmadığı tartışması bağlamında geliştirmiştir. (YAVUZ, age. s. 1183,1184) YAVUZ, Aynı eserde, konumuz olan sorunu tartışırken de kazanılmış hakla ilgili olarak öncesinde yürüttüğü, sözünü ettiğimiz bu tartışmayı ele aldığı bölüme atıf yapmış ve bu ikinci tartışmada da görüşünün ilkinde paralel olduğunu ifade etmiştir. (YAVUZ, age. s. 1199,1200))
- [9] Örneğin, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU "Anayasa karşısında kazanılmış haktan söz edilemez..." demektedir. (Yılmaz ALİEFENDİOĞLU, "1982 Anayasasında Cumhurbaşkanının Yürütme İçerisindeki Yeri, Seçimi ve Sorumsuzluğu, Yasama Dokunulmazlığı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 2011, Sayı 94, Sayfa 329-358. s.340.) Yine, örneğin Hikmet Sami TÜRK'e göre "Kamu hukukunda kazanılmış hak yoktur." (Açıklamanın yer aldığı haber için bkz.: "Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıl olmalı" sözleri tartışma yarattı", Milliyet Gazetesi, 17.08.2010.) Mustafa ERDOĞAN konuya ilişkin görüşünü belirtirken "kamu hukukunda 'kazanılmış haktan değil..." bir başka şeyden söz edileceği noktasından hareket etmektedir. (Bu görüşe daha sonra daha kapsamlı değineceğiz.) Bu açıklama için bkz.: "Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır", Star Gazetesi, 13.02.2010.
- [10] Prof. Dr. Jean MARCOU'nun konuya ilişkin bu ve diğer görüşlerini kendisiyle yapılan kapsamlı bir söyleşiden öğrenmekteyiz. Bu söyleşinin metni için bkz.: "Yedi yıllığına seçilmiş biri zaten yedi yıl görev yapar", Milliyet Gazetesi, 21.02.2010. Mustafa KOÇAK'ın değerlendirmesi için bkz.: "Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.
- [11] E.1986/3, K. 1986/15, k.t. 3.7.1986, AMKD, Sayı 22, s. 175; E. 1991/9, K. 1991/36, k.t. 8.10.1991, RG, 9 Mayıs 1992, s. 17.

koşullarını aramaktadır.^[12] Bir statü ve bu statüden kaynaklanan bir takım haklar söz konusu olduğunda, bu haklardan herhangi birinin kazanılmış hak sayılıp sayılamayacağı hususunda şu esas belirleyicidir. Bir hakkın fiilen bütün sonuçlarıyla elde edilmiş olması koşulunun tamamlanmış sayılabilmesi için, kişinin hakkın kaynağı olan statüye girmiş olması yeterli değildir; kişi yönünden girdiği statüden kaynaklı belirli bir hakkın tahakkuk etmiş, kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş olması şarttır ve ancak bu özellikleri taşıyan belirli bir hakkın kazanılmış hak niteliğinde olduğu sonucuna varılabilir.^[13] Yani, bir statüye girilmekle, o statüden kaynaklanan beklemece haklar o statüye giren kişi yönünden kazanılmış hak niteliğini kazanmaz. O halde bir statüye ilişkin kural işleme yapılan değişiklik, o statüde bulunan kişiyi etkiler, sadece o statüden kaynaklanan ve yukarıda belirtilen özellikleri taşıyan belirli hakları etkilemez. Cengiz GÜLe göre, cumhurbaşkanının statüsü devam ederken yapılan görev süresine ilişkin değişiklik, anayasal boyuttaki bir kural işleme yapılan bir değişikliktir ve kazanılmış hak kapsamında değerlendirilemez.^[14]

Kamu hukukunda veya anayasa karşısında kazanılmış haktan söz edilemeyeceği görüşlerine katılmadığımız gibi, kazanılmış haktan söz edilebilmesi için mülkiyet hakkına ilişkin bir konunun bulunması gerektiği kanaatinde de değiliz. Bir defa kazanılmış haklara saygı kuralı, kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanabilmesi amacına yönelik olup, bu yönüyle hukuk devleti ilkesiyle bağlantılıdır.^[15] Bu noktada altının çizilmesi gereken husus, konunun kişilerin temel hak ve özgürlükleriyle olan ilişkisidir. Bu bağlamda, gördüğümüz kadarıyla, sözünü ettiğimiz kural ve ilkeler, nihayetinde kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruma amacına yöneliktir.^[16] Kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin kapsamı mülkiyet hakkından çok daha geniştir ve doğrudan anayasadan ve kamu hukuku işlemlerinden bu kapsamı ilgilendiren sonuçlar doğabilir, doğduğunda da yorum, temel hak ve özgürlüklerin korunması amacına yönelik olarak yapılmalıdır. Bu nedenlerle, temel hak ve özgürlüklerin korunması amacıyla, bir kamu hukuku statüsünden kaynaklı belirli bir kişisel hakkın korunması için kazanılmış haklara saygı kuralının işletilmesi ihtiyacı söz konusu olabilir. Öte yandan, belirli bir kişinin cumhurbaşkanlığı statüsüne girmesiyle kullanmakla

[12] Ergun ÖZBUDUN, *Türk Anayasa Hukuku*, Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2009, s. 131.

[13] ÖZBUDUN, *age.* s. 131,132.

[14] GÜL, *age.*

[15] Kazanılmış haklara saygı ile hukuki güvenlik ilkesi bağlantısına ilişkin açıklamalar için bkz.: Mehmet ALTUNDİŞ, "Hukuki Güvenlik İlkesi", *Yasama Dergisi*, Sayı 10, Eylül-Ekim-Kasım-Aralık 2008, Sayfa 60-94, s.83 vd.

[16] Tüm esas kuruluşun insan haklarının tanınması ve korunması amacına yönelik olması gerektiğine ilişkin görüş için bkz.: İoanna KUÇURADİ, *İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları*, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara, 2007, s.55 vd.

görevlendirildiği yetkiler, o kişinin sahip olduğu bir takım haklar niteliğinde değildir. Aynı kapsamda olmak üzere, kişinin bu yetkileri kullanabileceği süre de o kişi yönünden bir hak doğurmaz. Bu nedenle, bizce somut olayda kazanılmış haklara saygı ilkesine başvurulamaz. Tartışılan konu, örneğin cumhurbaşkanlığı statüsünün o statüye giren kişi bakımından sağladığı birtakım özlük haklarının korunup korunmayacağı olsaydı, bu konu kazanılmış hak kavramı çerçevesinde değerlendirilebilirdi, ancak kanaatimizce cumhurbaşkanlığı statüsünün getirdiği kamusal yetkiler ve bu yetkilerin kullanılma süresi, bu çerçevede değerlendirilebilecek nitelikte değildir. Şimdi sorunun çözümüne ilişkin diğer argüman ve görüşlere bakalım.

B. “11. CUMHURBAŞKANI’NIN GÖREV SÜRESİ YEDİ YILDIR” GÖRÜŞÜ

Türkiye’yi iyi tanıdığı iddia edilen Fransız hukukçu Jean MARCOU’ya göre, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL’ün görev süresi yedi yıldır, çünkü kamu hukukunda reformlar geleceğe etki eden sonuçlar doğurur, geçmişe dönük olmaz. MARCOU’ya göre, “Yasaların geriye yürümezliği” ilkesinin gereği olarak görev süresinin yedi yıl olduğu kabul edilmelidir. Yasaların geriye yürümezliği esası, aynı zamanda hukuki güvenlik ilkesine de dayanır, hukuki güvenlik ilkesi de kişilerin göreve geldikleri zaman o göreve bağlı sonuçların neler olabileceğini bilecek durumda olmalarını gerektirir. Bu da, kişi göreve geldiğinde yürürlükte olan kuralın kendisine uygulanmasıyla sağlanabilir.^[17] Erdoğan TEZİÇ de, 11. Cumhurbaşkanı’nın görev süresinin yedi yıl olması gerektiği kanaatinde. TEZİÇ’e göre Cumhurbaşkanı yeni kurala tabi kılınırsa, onu göreve getiren irade yok sayılmış, sistemin yapısı bozulmuş ve süre kısaltma yoluyla cumhurbaşkanı görevden azledilmiş olur ve bunlar hukuka aykırıdır.^[18] Görev süresinin yedi yıl olması gerektiğini öne süren yazarlardan birisi de Mustafa ERDOĞAN’dır. Yazara göre, burada “görev süresinin henüz dolmadığı”ndan veya “statüden usulüne uygun olarak ayırma veya ayrılma”dan söz etmek gerekir. “Statüden usulüne uygun olarak ayırma veya ayrılma” esasının gerçekleştirilebilmesi için ise, cumhurbaşkanının seçildiği sırada öngörülmüş olan yedi yıllık sürenin doldurulması gerekir. Aksi bir uygulama, cumhurbaşkanının fiilen görevden alınması anlamına gelir ve bu hukuka aykırıdır. Böyle bir şey ancak anayasa değişikliği ile yapılabilir.^[19]

[17] “Yedi yıllığına seçilmiş biri zaten yedi yıl görev yapar”, Milliyet Gazetesi, 21.02.2010. Aynı görüşlerin özeti için ayrıca bkz. GÜL, age.

[18] Oktay EKŞİ’nin 01.10.2009 tarihli köşe yazısından aktaran: YAVUZ, age. s.1201.

[19] “Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır”, Star Gazetesi, 13.02.2010.

Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin yedi yıl olması gerektiği görüşü öne sürülürken atıf yapılan Fransa örneğine de değinmek gerekir. Fransa'da Jacques Chirac 1995 yılında, cumhurbaşkanı seçilmiştir ve bu dönemde Anayasa'da görev süresi yedi yıl olarak öngörülmüştü. Daha sonra cumhurbaşkanının görev süresinin değiştirilmesi konusu gündeme gelmiş, bu konu doğrudan Cumhurbaşkanlığı'nın kendisi ve düzenlemenin yapılabilmesi noktasında etkili olacak diğer siyasal aktörler arasında görüşülmüş, Chirac'ın yedi yılın sonuna kadar görev yapması şartıyla, 2000 yılında cumhurbaşkanının görev süresi beş yıl olarak değiştirilmiştir. Sonuçta, herhangi bir geçiş hükmünün de öngörülmemesine rağmen mevcut cumhurbaşkanı herhangi bir itirazla karşılaşmadan yedi yıllık süre dolana kadar görevde kalmıştır.^[20] Mustafa KOÇAK, bu örneğin Türkiye'de tartışılan problem bakımından bir ölçü olmayacağını ileri sürmektedir. Buna göre, Fransa'da değişiklik yapılmadan önce, tüm siyasal aktörler değişiklikten mevcut cumhurbaşkanının etkilenmeyeceği konusunda anlaşmaya varmışlardır, oysa Türkiye'de bu tür bir anlaşmaya varmak için bir görüşme sürecinden dahi geçilmemiştir. Ayrıca, Abdullah GÜL seçildiğinde görev süresine ilişkin değişikliğin yasalama ve halkoyuna sunulmuş olması da durumları farklılaştıran önemli bir etkidir.^[21] Buradan hareketle, Chirac'ın göreve geldiğinde görev yapacağı süreye ilişkin öngörüsünün tartışma bakımından önem taşıdığı ve bunun, Chirac'ın sürece dahil edilmesini ve sonuçta görev süresinin korunması koşullunu öne sürmesini meşrulaştırdığı sonucuna varılabilir.^[22]

C. "11. CUMHURBAŞKANI'NIN GÖREV SÜRESİ BEŞ YILDIR" GÖRÜŞÜ

11. Cumhurbaşkanı Abdullah GÜL'ün görev süresinin beş yıl kabul edilmesi gerektiğini savunanlar görüşlerini ortaya koyarken, çoğunlukla, bu tartışmada kazanılmış hak kavramının kullanılmayacağı yönündeki eleştiriyle işe başlamaktadırlar.^[23] Ancak, bu tartışma yönünden kazanılmış hak kavramına başvurulamayacağını veya somut olayda kazanılmış hakkın söz konusu olmadığını ileri sürmek, kendiliğinden görev süresine ilişkin yeni kuralın uygulanacağı görüşünün savunulmasını gerektirmez, çünkü tartışma başka argümanlarla da

[20] "Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.

[21] "Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.

[22] Cengiz GÜL de Fransa örneği bakımından etkin siyasal konumdakiler arasındaki uzlaşmanın önemine dikkat çekmiştir. (GÜL, age.)

[23] Örneğin, Hikmet Sami TÜRK: "Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıl olmalı" sözleri tartışma yarattı", Milliyet Gazetesi, 17.08.2010. Kemal GÖZLER: Kemal GÖZLER, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, Eylül 2010, s.314.

yürütülebilir.^[24] Bu nedenle, görev süresinin beş yıl olacağı yönünde, kazanılmış hak kavramının bu tartışmada kullanılmayacağı veya somut olay yönünden kazanılmış hakkın söz konusu olmadığı fikrinden başka bir takım önemli argümanlar da ileri sürülmüştür. Şimdi bunları inceleyelim.

Hikmet Sami TÜRK'e göre, statüde yapılan değişiklik, derhal uygulanır. Nasıl örneğin, cumhurbaşkanını Anayasa'nın 104. maddesinde gösterilen görev ve yetkilerinde yapılacak bir değişiklik değişikliğin yapılacağı anda görevi devam eden cumhurbaşkanı için de geçerli olacaksa, görev süresinde yapılan değişiklik de bunun gibi derhal uygulanır.^[25] Aynı hususa Mustafa KOÇAK da dikkat çekmiştir. KOÇAK, bu noktaya "Cumhurbaşkanının statüsünün bir parçası olan Anayasa Mahkemesi üyelerini seçme yetkisi (Any. Md.104/2-c) kaldırılıp yerine yeni bir düzenleme getirilmiş olsaydı acaba boşalan Anayasa Mahkemesi üyeliklerine Cumhurbaşkanı eski statüsü gereği yeniden üye seçmeye devam edebilecek miydi?" sorusuyla vurgu yapmaktadır.^[26] Ergun ÖZBUDUN da mevcut cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıl olduğu kanaatinde dir. ÖZBUDUN'a göre kamusal statülerde mutabakat olmaz, şu anda yürürlükte bulunan düzenlemeye göre cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır ve bu sürenin uygulanması gerekir. Bunun için gerekirse yasal düzenleme de yapılabilir.^[27] Kemal GÖZLER'e göre ise, cumhurbaşkanının görev süresi tarafların irade serbestisiyle belirlenen akdi bir durum olmayıp "kanuni ve nizami" bir durumdur. Böyle durumlarda da kanunların derhal uygulanması ilkesi geçerlidir. Cumhurbaşkanının görev süresinin belirlenmesine ilişkin bir boşluk var ise, bu boşluk kamu görevlisinin statüsüne kıyasen doldurulur. Kamu görevlisinin statüsüne ilişkin değişikliğin de derhal uygulanacağı kabul edilmektedir. O halde cumhurbaşkanının görev süresine ilişkin değişiklik de derhal uygulanmalıdır.^[28] Cengiz GÜL'e göre de, kamu hukukunda devam eden hukuki statülere ilişkin düzenleme ve değişiklikler derhal uygulanmalıdır. Değişiklik öncesi var olan hak ve imkanlar değişiklikle ortadan kaldırılıyorsa, değişiklik sonrası devam etmez.^[29] Yine, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU'na göre, Anayasada yapılan değişiklik herkes için bağlayıcıdır, anayasanın üstünlüğü ilkesi gereği cumhurbaşkanının görev süresi Anayasa'da şu anda yer alan hükme göre hesaplanmalı, yani beş yıl olarak

[24] Kaldı ki görev süresinin yedi yıl olması gerektiğini savunan çoğu yazar da burada kazanılmış haktan söz edilemeyeceği görüşündendir. Jean MARCOU ("Yedi yıllığına seçilmiş biri zaten yedi yıl görev yapar", Milliyet Gazetesi, 21.02.2010.) ve Mustafa ERDOĞAN ("Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır", Star Gazetesi, 13.02.2010.) bu görüştedir.

[25] "Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıl olmalı" sözleri tartışma yarattı", Milliyet Gazetesi, 17.08.2010.

[26] "Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.

[27] "Arınç'ın sözlerini hukukçular tartışıyor", Cumhuriyet Gazetesi, 17.08.2010.

[28] GÖZLER, Türk Anayasa Hukuku Dersleri. s. 314.

[29] GÜL, age.

kabul edilmelidir.^[30] Erdener YURTCAN'a göre de, aksine bir hüküm yoksa "kanunların derhal tatbik edilmesi" ilkesi gereği, yeni norm ve kurallar derhal uygulanır; cumhurbaşkanının görev süresi konusunda değişiklik getirilirken geçici hükümlerle bu değişiklikten 11. Cumhurbaşkanı'nın etkilenmeyeceği düzenlenmediğine göre, görev süresi beş yıldır.^[31]

11. Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin beş yıl olması gerektiğini öne sürenlerin atfı yaptığı önemli bir örnekten^[32] söz etmek gerekir. 1921 Anayasası'nın 5. maddesine göre yasama dönemi iki yıl olarak düzenlenmiştir.^[33] 1924 Anayasası'nın 13. maddesinde ise yasama dönemi dört yıl olarak belirlenmiştir.^[34] Bu değişikliğe rağmen, 1921 Anayasası döneminde, 11.08.1923'te göreve başlayan ikinci dönem meclis,^[35] 1924 Anayasası'nın kabulünden sonra devam etmiş ve sonuçta dört yıl görev yapmıştır. Yasama dönemi süresinde yapılan değişikliğin, eski hüküm yürürlükteyken seçilen İkinci Meclis'e uygulanıp uygulanmayacağı o dönem tartışılmış, sonuçta İkinci Meclis, yeni hükmün öngördüğü dört yıllık sürenin sonuna kadar görev yapmıştır.^[36]

D. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Tespit edebildiğimiz kadarıyla, şimdiye kadar tartışmaların hukuki boyutu itibarıyla, yukarıda özetlemeye çalıştığımız görüşler öne çıkmıştır. Bizce, cumhurbaşkanının görev süresinin kaç yıl olacağına ilişkin tartışma, ipuçlarını yukarıda özetlemeye çalıştığımız görüşlerde bulduğumuz şu fikirlerle geliştirilebilir. İlk olarak, "Acaba tali kurucu iktidarın, görevi devam eden cumhurbaşkanının görev süresini değiştirme yetkisi var mıdır?" sorusuyla bir yol bulunabilir. Bu soruya cevap verirken ikili bir ayırım yapılabilir. Buna göre, yapılan değişiklik görev süresini kısaltıyorsa, bu durumda cumhurbaşkanını görevden alma yetkisi bulunmayan iradenin, görev süresini değiştirerek bunu sağladığı, bunun bir tür "yetkinin kötüye kullanılması" ya da anayasayı dolanma olduğu ve hukuka uygun sayılamayacağı sonucuna varılabilir. Görev süresinin artırılması durumunda ise aynı sonuca varılamaz. Çünkü görev süresinin artırılması, cumhurbaşkanını fiilen görevden alınması ya da azledilmesi

[30] ALİEFENDİOĞLU, age. s. 340,341.

[31] "Cumhurbaşkanının Görev Süresi...", Cumhuriyet Gazetesi, 30.09.2010.

[32] Örneğin Mustafa KOÇAK bu örneklerden söz etmektedir. ("Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.)

[33] Suna KİLLİ, Şeref GÖZÜBÜYÜK, Sened-i İttifak'tan Günümüze Türk Anayasa Metinleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 3. Baskı, Eylül 2006, s.105.

[34] KİLLİ, GÖZÜBÜYÜK, age. s.129.

[35] Bülent TANÖR, Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri(1789-1980),Yapı Kredi Yayınları, 9. Baskı, İstanbul, Ekim 2002, s.282.

[36] TANÖR, age. s.297.

niteliğinde sayılamayacaktır. Dikkat edilirse, bu noktada az önce ifade ettiğimiz “cumhurbaşkanının görev süresini kısaltan bir değişikliğin, görevi devam eden cumhurbaşkanına uygulanamayacağı” görüşü, tali kurucu iktidarın cumhurbaşkanını görevden alma yetkisinin bulunmadığı varsayımına ya da ön kabulüne dayanmaktadır. Acaba gerçekten öyle mi, tali kurucu iktidarın cumhurbaşkanını görevden alma yetkisi yok mu? Bizce sözünü ettiğimiz düşüncenin kabul edilebilirliğini sınavabilmek için bu noktanın tartışılması da şarttır. Cumhurbaşkanlığı statüsü doğrudan anayasadan kaynaklanmaktadır, bu nedenle görev ve yetkileri de, görev süresi de anayasaya dayanmaktadır. Bu halde, örneğin bir kanun değişikliği ile cumhurbaşkanının görevden alınamayacağı, yani yasama organının cumhurbaşkanını azletme yetkisine sahip olmadığı söylenebilir. Ancak kanaatimizce aynı şey tali kurucu iktidar için geçerli değildir. Çünkü tali kurucu iktidar, sadece anayasanın değiştirilmesine ilişkin hükümlerle bağlıdır.^[37] Bu hükümlere bağlı kalarak anayasal kurumları düzenleme, değiştirme, hatta ortadan kaldırma yetkisine sahiptir. Tali kurucu iktidarın anayasal bir kurum olan cumhurbaşkanlığına tümünden ortadan kaldırma imkanı varken, bu görevi yapan belirli bir kişiyi azletme yetkisinin bulunmadığını savunmak pozitif hukuk bakımından güçtür. Ancak, cumhurbaşkanının görev süresi dolmadan görevden alınamayacağı, kanaatimizce iki farklı gerekçeye dayandırılabilir. Bunlardan ilki temel hak ve özgürlüklerin korunmasıyla ilgilidir. Eğer belirli bir kişinin cumhurbaşkanlığı statüsüne girerek kullanma imkanını elde ettiği yetkiler, temel hak ve özgürlükler bağlamında “hak” niteliğinde sayılırsa, bu durumda bu hakların korunması ihtiyacından söz edilebilir. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, bizce cumhurbaşkanlığı statüsüne girmek de, bu statüden kaynaklanan görev ve yetkiler de bu kapsamda değerlendirilemez. Bunların tümü kamusal nitelikli birtakım ödev ya da olanaklara işaret etmekte olup, bu nitelikleri gereği yine kamusal iradenin hukuka uygun bir biçimde belirmesi suretiyle değiştirilebilirler. İkinci olarak, cumhurbaşkanlığı kurumunun hükümet sistemleri açısından önemi noktasından hareket edilebilir. Buna göre, devlet başkanının konumu, görev ve yetkileri ve hatta süresi, hükümet sisteminin belirlenmesi bakımından önemlidir. Yasama yürütme ilişkileri bağlamında, devlet başkanının görev süresinin yasama organının görev süresiyle çakışıp çakışmaması, hükümet sisteminin hukuksal kurgusu bağlamında hayati bir seçimdir. Bu noktada yapılacak tercih, belirli bir düzende kabul edilen belirli bir hükümet sisteminin yapısına uygun ya da aykırı sayılabilir. Bu çerçevede düşünüldüğünde, cumhurbaşkanının görev süresiyle oynanmasının hükümet sistemini ve bir biçimde kurulu anayasal düzeni etkileyebileceği ve bunlara zarar verebileceği ileri sürülebilir. Kanaatimizce bu tür bir itiraz teorik olarak haksız

[37] Kemal GÖZLER, Kurucu İktidar, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1998, s.122 vd.

sayılmaz; ancak bu tür bir itirazda bulunmak, kural koyma yetkisini elinde bulunduranlara yöneltilebilecek ikna edici bir eleştiri ve olması gerekeni doğru bir biçimde göstermeye yönelik bir çaba sayılabilir. Yoksa, bu itirazın dayandığı fikirden hareketle, tali kurucu iktidarın hukuken bu tür bir değişikliğe gitme yetkisinin olmadığını ileri sürmek zordur. Öte yandan, bu tartışmaya, çözmeye çalıştığımız somut problem yönünden baktığımızda, cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıl ya da yedi yıl sayılmasının Türkiye'deki hükümet sisteminin bütünlüğü bakımından hayati bir tercih olmadığı kanaatine ulaşmaktayız. Çünkü üzerinde durduğumuz problemin de kaynağı olan anayasa değişiklikleriyle birlikte, Türkiye'deki hükümet sistemine yönelik temel tercihler daha geniş bir kapsamda değiştirilmiştir. Bu değişikliklerle de birlikte, sonuçta mevcut durumda, Türkiye'de, devlet başkanının görev süresinin beş yıl ya da yedi yıl olması gerektiğini savunmayı mümkün kılacak bütünlüklü bir referans hükümet sisteminden söz etmek güçtür.

Tüm bu tartışmalar sonucunda, 11. Cumhurbaşkanı'nın mevcut duruma göre görev süresinin beş yıl sayılması gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü, hukuk kurallarının zaman bakımından uygulanmasında temel kural, "yürürlük ötesi uygulanmazlık", bir başka deyişle "yürürlüğe giren kuralın derhal uygulanırlığı" ilkesidir. Bu ilkenin gereği olarak belirli bir kamu hukuku statüsünde yapılan değişik, o statüde bulunanlara da uygulanır. Söz konusu ilkeye istisna getirebilmek için, konumuz bakımından ileri sürülebilecek şu iki gerekçe tartışılabilir. Bunlardan ilkinde göre, bir kazanılmış hak söz konusu ise, bu korunur. Bizce cumhurbaşkanlığı statüsünden kaynaklanan kamusal yetkiler ve aynı kapsamda olmak üzere görev süresi, kazanılmış hakka konu olabilecek nitelikte değildir; çünkü bu yetkiler ve süre hem idari hem siyasi boyutu itibarıyla tamamen devlet yönetimiyle ilgili olup, bu yetkileri kullanan ve süresince görevi yürütecek kişi yönünden o kişinin temel hakları kapsamında sayılamaz. Cumhurbaşkanı, seçilmekle belirli bir süre belirli anayasal yetkileri kullanmak "hak" kını elde etmiş olmaz, bu süre için söz konusu yetkileri kullanmakla "görevlendirilmiş" olur. İkinci olarak, cumhurbaşkanının görev süresi bir anayasal düzende temel tercihlerden birisi olan hükümet sistemi ile ilgilidir. Bu yüzden, bu sürede yapılacak bir değişikliğin uygulanması bakımından yaşanacak tereddüt, sistemdeki bütünlüğü koruyacak şekilde giderilmelidir. Yani, cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıl olarak kabul edilmesi mevcut hükümet sisteminin temel tercihlerine ve yapısına aykırıdır denebilseydi, bu durumda görev süresinin yedi yıl olduğu kabul edilebilirdi. Ancak mevcut durumda bu tür bir yargıyı haklı kılacak bir gerekçe bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

GÖZLER Kemal, Hukukun Genel Teorisine Giriş –Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu-, US-A Yayıncılık, Ankara, 1998,

GÖZLER Kemal, Kurucu İktidar, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1998.

GÖZLER Kemal, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa, Eylül 2010,

KİLLİ Suna ve GÖZÜBÜYÜK Şeref, Sened-i İttifak'tan Günümüze Türk Anayasa Metinleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 3. Baskı, Eylül 2006.

KUÇURADI İoanna, İnsan Hakları Kavramları ve Sorunları, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara, 2007.

ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.

TANÖR Bülent, Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri(1789-1980),Yapı Kredi Yayınları, 9. Baskı, İstanbul, Ekim 2002.

Makaleler

ALTUNDIŞ Mehmet, "Hukuki Güvenlik İlkesi", Yasama Dergisi, Sayı 10, Eylül-Ekim-Kasım-Aralık 2008, Sayfa 60-94.

ALİEFENDİOĞLU Yılmaz, "1982 Anayasasında Cumhurbaşkanının Yürütme İçerisindeki Yeri, Seçimi ve Sorumsuzluğu, Yasama Dokunulmazlığı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl 2011, Sayı 94, Sayfa 329-358.

ERDİL Kürşat ve KESKİNSOY Ömer, "Cumhurbaşkanının Görev Süresi", Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 68, Sayı:2010/1, s. 253-258.

GÜL Cengiz, "Türkiye'de Cumhurbaşkanının Görev Süresine İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme", e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, Eylül 2010, Sayı 103.

YAVUZ Bülent, "2007 Anayasa Değişikliğinin Doğduğu Tereddütler ve Çözüm Yolları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XII, Haziran-Aralık 2008, Sayı I-II, s.1173-1214.

Gazete Haberleri

"ABDULLAH GÜL'ÜN GÖREV SÜRESİ BELLİ OLDU", odatv.com, 18.08.2011.

"Arınç: Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır", Zaman Gazetesi, 18.08.2010.

"Arınç'ın sözlerini hukukçular tartışıyor", Cumhuriyet Gazetesi, 17.08.2010.

"Cumhurbaşkanının Görev Süresi... ", Cumhuriyet Gazetesi, 30.09.2010.

"Cumhurbaşkanının görev süresi", Radikal Gazetesi, 03.09.2010.

"Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıl olmalı" sözleri tartışma yarattı", Milliyet Gazetesi, 17.08.2010.

"Cumhurbaşkanının görev süresi 7 yıldır", Star Gazetesi, 13.02.2010.

"Cumhurbaşkanı'nın görev süresi 7 yıldır", Yeni Şafak Gazetesi, 16.02.2010.

"Gül'ün görev süresi belli oldu", Milliyet Gazetesi, 18.08.2011.

"Gül'ün görev süresi belli oldu", Sabah Gazetesi, 18.08.2011.

"Gül'ün görev süresi belli oldu mu?", Cumhuriyet Gazetesi, 18.08.2011.

"Gül'ün görev süresi netleşti", samanyoluhaber.com, 18.08.2011.

"Gül'ün görev süresi 7 yıl", Akşam Gazetesi, 18.08.2011.

"Yedi yıllığına seçilmiş biri zaten yedi yıl görev yapar", Milliyet Gazetesi, 21.02.2010.

"YSK: Cumhurbaşkanının görev süresi... ", samanyoluhaber.com, 29.09.2010.